

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia.....r.

**w sprawie zakresu i sposobu wykonywania przez strażników gminnych (miejskich)
niektórych czynności**

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779, z późn.zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa zakres i sposób:

- 1) legitymowania osób w uzasadnionych przypadkach w celu ustalenia ich tożsamości;
  - 2) ujęcia osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia, i niezwłocznego doprowadzenia do najbliższej jednostki Policji;
  - 3) dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości podręcznych bagaży osoby:
    - a) w przypadku istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary,
    - b) w związku z wykonywaniem czynności określonych w art. 12 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych,
    - c) w związku z wykonywaniem czynności określonych w art. 11 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, jeśli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że osoba wobec której czynności te są podejmowane, posiada przy sobie niebezpieczne przedmioty dla życia lub zdrowia ludzkiego;
  - 4) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych i samorządowych;
  - 5) zwracania się, w nagłych przypadkach, o pomoc do jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej oraz organizacji społecznych, jak również do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.²⁾);
- przez strażników gminnych (miejskich).

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych;
- 2) straży - należy przez to rozumieć straż gminną (miejską);
- 3) komendancie - należy przez to rozumieć komendanta straży gminnej (miejskiej);

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 130, poz. 1190 oraz z 2009 r. Nr 97, poz. 803.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 57, poz. 390, Nr 120, poz. 818, Nr 140, poz. 981 i Nr 165, poz. 1170, z 2008 r. Nr 86, poz. 521, Nr 171, poz. 1065 i Nr 237, poz. 1651 oraz z 2009 r. Nr 22, poz. 120, Nr 85, poz. 716, Nr 62, poz. 504, Nr 98, poz. 817, Nr 115, poz. 959 i Nr 195, poz. 1502.

4) strażnika - należy przez to rozumieć strażnika gminnego (miejskiego).

§ 3. Strażnik ma prawo legitymowania osoby, gdy ustalenie jej tożsamości jest niezbędne do wykonania zadań określonych w art. 10 i 11 ustawy, w celu:

- 1) identyfikacji osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia, ujętej na miejscu zdarzenia lub w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia;
- 2) ustalenia świadków zdarzenia.

§ 4. 1. Tożsamość osoby legitymowanej ustala się na podstawie:

- 1) niebudzącego wątpliwości dokumentu, zaopatrzonego w fotografię i oznaczonego numerem lub serią;
- 2) oświadczenia osoby, której tożsamość ustalono na podstawie dokumentu, o którym mowa w pkt 1.

2. Strażnik dokonuje sprawdzenia okazanego dokumentu pod względem zgodności zawartych w nim danych personalnych z tożsamością osoby legitymowanej.

3. W przypadku legitymowania osoby znajdującej się w pojeździe, strażnik może, ze względów bezpieczeństwa, żądać opuszczenia pojazdu przez tę osobę oraz inne osoby znajdujące się w pojeździe.

4. Strażnik może odstąpić od legitymowania osoby, która jest mu znana osobiście.

§ 5. 1. Przystępując do legitymowania, strażnik wzywa osobę legitymowaną do okazania dokumentu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1.

2. Strażnik, przystępując do legitymowania podaje swoje stanowisko, imię i nazwisko w sposób umożliwiający odnotowanie tych danych, a także podstawę prawną i przyczynę podjęcia czynności.

§ 6. Strażnik dokumentuje w notatniku służbowym dane dotyczące osoby legitymowanej, rodzaju dokumentu lub oświadczenia, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, które stanowiły podstawę do ustalenia tożsamości, czasu, miejsca oraz podstawy prawnej i faktycznej podjęcia czynności legitymowania.

§ 7. 1. Dokonując ujęcia osoby, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3 ustawy, strażnik:

- 1) wzywa osobę do zachowania zgodnego z prawem i odstąpienia od wykonywania czynności stwarzających, w sposób oczywisty, bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia;
- 2) informuje osobę o ujęciu i jego przyczynach oraz uprzedza o obowiązku zastosowania się do wydawanych poleceń;
- 3) sprawdza, czy osoba ujęta posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty, które mogą służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo stanowić dowody rzeczowe lub podlegać przepadkowi;
- 4) odbiera oraz zabezpiecza broń lub inne niebezpieczne przedmioty, o których mowa w pkt 3;
- 5) legitymuje osobę ujętą w celu ustalenia jej tożsamości;
- 6) dokumentuje fakt odebrania broni lub innego niebezpiecznego przedmiotu oraz przekazuje je Policji.

2. Czynność, o której mowa w ust. 1, jest wykonywana w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, w stosunku do której została podjęta.

§ 8. 1. Strażnik udziela pierwszej pomocy osobie ujętej, która ma widoczne obrażenia ciała

lub utraciła przytomność.

2. Osobie ujętej należy zapewnić pomoc medyczną, w szczególności gdy:

- 1) zachodzą okoliczności określone w ust. 1;
- 2) osoba ujęta żąda niezwłocznego zbadania przez lekarza;
- 3) osoba ujęta oświadczy, że cierpi na schorzenia wymagające stałego lub okresowego leczenia, którego przerwanie zagrażałoby jej życiu lub zdrowiu;
- 4) z posiadanych przez strażnika informacji lub z okoliczności ujęcia wynika, że osoba ujęta może być chora zakaźnie.

§ 9. Strażnik sporządza i przekazuje jednostce Policji, wraz z osobą ujętą, notatkę zawierającą dane osobowe ujętej osoby, czas, miejsce oraz przyczyny i okoliczności ujęcia.

§ 10. 1. Strażnik przy przeprowadzaniu kontroli osobistej:

- 1) wykonuje czynności wymienione w § 5 ust. 2;
- 2) sprawdza zawartość odzieży osoby kontrolowanej i przedmioty, które znajdują się na jej ciele, nie odsłaniając przykrytej odzieżą powierzchni ciała;
- 3) przegląda zawartość podręcznego bagażu oraz innych przedmiotów, które posiada przy sobie osoba kontrolowana;
- 4) odbiera osobie kontrolowanej posiadaną broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia lub stanowiące zagrożenie dla życia lub zdrowia albo przedmioty mogące stanowić dowody rzeczowe lub podlegające przepadkowi;
- 5) legitymuje osobę kontrolowaną.

2. Przedmioty, o których mowa w ust. 1 pkt 4, przekazuje się protokolarnie właściwym podmiotom na zasadach określonych w odrębnych przepisach lub zwraca osobie kontrolowanej.

3. Kontrolę osobistą powinien przeprowadzać strażnik:

- 1) tej samej płci, co osoba kontrolowana;
- 2) w miejscu niedostępnym w czasie wykonywania kontroli dla osób postronnych.

4. Jeżeli kontrola osobista musi być przeprowadzona niezwłocznie, w szczególności ze względu na okoliczności mogące stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, może jej dokonać strażnik płci odmiennej, także bez zachowania warunku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2.

5. Osoba poddana kontroli osobistej może przybrać do tej czynności osobę przez siebie wskazaną. Strażnik dopuszcza osobę wskazaną do udziału w czynności, chyba że jej obecność utrudniałaby lub uniemożliwiałaby przeprowadzenie czynności.

6. Strażnik może przybrać do obecności przy kontroli osobistej osobę trzecią, jeżeli uzna to za konieczne dla uzyskania celu kontroli.

§ 11. 1. Strażnik zwraca się o pomoc od instytucji państwowych i samorządowych, zgłaszając żądanie udzielenia pomocy do osób pełniących funkcje tych organów albo kierowników tych instytucji albo innych osób upoważnionych do podejmowania decyzji koniecznych do udzielenia żądanej pomocy lub w danym czasie dysponujących możliwościami jej udzielenia.

2. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się lub przekazuje drogą elektroniczną przez komendanta lub upoważnionego przez niego strażnika.

3. Żądanie, o którym mowa w ust. 2, zawiera powołanie podstawy prawnej żądania, określenie rodzaju i zakresu niezbędnej pomocy, wskazanie strażnika korzystającego z pomocy oraz pouczenie o odpowiedzialności karnej w razie niedopełnienia obowiązku udzielenia pomocy.

§ 12. 1. Żądanie, o którym mowa w § 11, może być zgłoszone ustnie przez każdego strażnika potrzebującego niezbędnej pomocy:

- 1) w sytuacjach niecierpiących zwłoki, a zwłaszcza w przypadku wykonywania przez strażnika czynności służbowych w celu ratowania życia, zdrowia lub wolności człowieka albo ochrony mienia;
- 2) w przypadku katastrof i klęsk żywiołowych;
- 3) w sytuacji działania w obronie koniecznej lub w stanie wyższej konieczności.

2. Strażnik zgłaszający ustne żądanie udzielenia niezbędnej pomocy powiadamia osobę o działaniu w sytuacjach, o których mowa w ust. 1 oraz przekazuje jej informacje określone w § 11 ust. 3.

3. Żądanie zgłoszone ustnie potwierdza się niezwłocznie w sposób określony w § 11 ust. 2.

§ 13. 1. Strażnik, zwracając się o udzielenie pomocy do jednostek gospodarczych, prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej lub do organizacji społecznych, kieruje wystąpienie do osób pełniących funkcje kierowników lub członków zarządu w tych jednostkach lub organizacjach albo do innych osób upoważnionych do podejmowania decyzji koniecznych do udzielenia pomocy lub w danym czasie dysponujących możliwościami jej udzielenia.

2. W zakresie formy zwracania się o pomoc, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy § 11 ust. 2 i § 12.

§ 14. W nagłych wypadkach strażnik zwraca się ustnie do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy i powiadamia tę osobę o nagłym wypadku. Przepis § 11 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 15. O wystąpieniu z żądaniem lub zwróceniu się o udzielenie pomocy strażnik informuje niezwłocznie swojego bezpośredniego przełożonego, a następnie sporządza notatkę służbową.

§ 16. 1. Strażnik wydaje pokwitowanie na otrzymane, w ramach pomocy, rzeczy lub dokumenty.

2. Pokwitowanie zawiera:

- 1) imię i nazwisko strażnika, jego numer służbowy i stanowisko, a także pełną nazwę jednostki straży, w której jest zatrudniony;
- 2) miejsce, datę i godzinę przejęcia rzeczy lub dokumentu;
- 3) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres właściciela rzeczy lub dokumentu;
- 4) określenie rzeczy lub dokumentu, a w odniesieniu do pojazdu - także markę, numer rejestracyjny, ilość paliwa oraz przebieg według wskazań licznika zainstalowanego w pojeździe;
- 5) opis stanu rzeczy lub dokumentu;
- 6) pouczenie o prawie do odszkodowania za uszkodzenie, utratę lub zużycie rzeczy lub dokumentu;
- 7) podpis strażnika oraz właściciela lub osoby dysponującej rzeczą lub dokumentem.

3. Pokwitowanie może zawierać ponadto określenie miejsca i terminu zwrotu rzeczy lub dokumentu.

4. W przypadkach uzasadnionych koniecznością niezwłocznego działania, w szczególności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia, strażnik może odstąpić od wydania pokwitowania i ustnie poinformować właściciela o danych, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 6 oraz ust. 3.

5. Jeżeli w pokwitowaniu nie określono miejsca i terminu zwrotu rzeczy lub dokumentu oraz

w przypadku, o którym mowa w ust. 4, strażnik jest obowiązany zwrócić rzecz lub dokument niezwłocznie po wykonaniu czynności służbowych, w terminie i miejscu uzgodnionym z właścicielem.

§ 17. W przypadku wykonania czynności służbowych przed upływem terminu wskazanego w pokwitowaniu albo ustania potrzeby korzystania z rzeczy lub dokumentu, należy je niezwłocznie zwrócić właścicielowi.

§ 18. 1. Zwrot rzeczy lub dokumentu dokumentuje się protokołarnie. Protokół zawiera:

- 1) imię i nazwisko strażnika dokonującego zwrotu, a także pełną nazwę jednostki straży, w której jest zatrudniony;
- 2) miejsce, datę i godzinę zwrotu rzeczy lub dokumentu;
- 3) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres właściciela albo osoby upoważnionej do odbioru rzeczy lub dokumentu;
- 4) określenie rzeczy lub dokumentu oraz opis ich stanu po użyciu przez strażnika, ze wskazaniem ewentualnych uszkodzeń powstałych w trakcie użycia, a w odniesieniu do pojazdu - także markę, numer rejestracyjny, ilość paliwa oraz przebieg według wskazań licznika zainstalowanego w pojeździe;
- 5) oświadczenie osoby, o której mowa w pkt 3, o stanie odbieranej rzeczy lub dokumentu;
- 6) podpisy strażnika dokonującego zwrotu rzeczy lub dokumentu oraz osoby, o której mowa w pkt 3.

2. W razie zgłoszenia przez osobę, o której mowa w ust. 1 pkt 3, zastrzeżeń co do zawartych w protokole danych dotyczących stopnia uszkodzenia lub zużycia rzeczy lub dokumentu, jednostka straży dokonująca zwrotu może powołać, w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia zastrzeżeń, rzeczoznawcę w celu ich rozpatrzenia. Ustosunkowanie się do zastrzeżeń powinno nastąpić nie później niż 30 dni od daty ich zgłoszenia.

§ 19. Przepisy § 16-18, dotyczące właściciela rzeczy lub dokumentu, stosuje się odpowiednio do ich posiadacza.

§ 20. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 24 grudnia 2009 r.³⁾

Prezes Rady Ministrów

---

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 listopada 2004 r. w sprawie zakresu i sposobu wykonywania przez strażników gminnych (miejskich) niektórych czynności (Dz. U. Nr 247, poz. 2473), które traci moc na podstawie art. 4 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o zmianie ustawy o strażach gminnych, ustawy o Policji oraz ustawy – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. Nr 97, poz. 803).

UZASADNIENIE

Potrzeba opracowania nowego rozporządzenia wynika ze zmiany upoważnienia zawartego w art. 12 ust. 2 ustawy o strażach gminnych, która wynika z art. 1 pkt 12 lit. c ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o zmianie ustawy o strażach gminnych, ustawy o Policji oraz ustawy – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 97, poz. 803).

Bazą do przygotowania nowego projektu było rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 listopada 2004 r. w sprawie zakresu i sposobu wykonywania przez strażników gminnych (miejskich) niektórych czynności (Dz. U. Nr 247, poz. 2473).

W porównaniu z dotychczasowym stanem prawnym nowelizacja ustawy o strażach gminnych rozszerza zakres przedmiotowy upoważnienia do wydania rozporządzenia, które powinno również określać zakres i sposób dokonywania kontroli osobistej i przeglądania zawartości podręcznych bagaży osoby. Uprawnienie to dotyczyć ma przypadków, gdy:

- 1) istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary;
- 2) strażnicy wykonują czynności związane z doprowadzaniem osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsc zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorzienia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób, a zachodzi uzasadnione podejrzenie, posiadają przy sobie niebezpieczne przedmioty dla życia lub zdrowia ludzkiego;
- 3) strażnicy wykonują czynności związane z ujęciem osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia.

W zależności od przypadku, rzeczywistej sytuacji oraz naruszenia konkretnych norm prawnych (wykroczenie bądź przestępstwo), a jednocześnie w związku z ujawnieniem przedmiotów, o których mowa w § 10 ust. 1 pkt 4 - strażnik dokonuje oceny sytuacji i podejmuje decyzję o dalszym postępowaniu wobec sprawcy zdarzenia, a w tym także co do dalszego postępowania z ujawnionymi przedmiotami. Z punktu widzenia obywatela istotne jest, aby strażnik sporządził protokół, w którym wymienione będą wszystkie odebrane osobie kontrolowanej przedmioty. Natomiast ze względów proceduralnych określonych przepisami Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, Kodeksu postępowania w sprawach karnych oraz ustaw szczególnych, trudno jest wskazać enumeratywnie podmioty uprawnione do przejęcia przedmiotów odebranych osobie kontrolowanej. Podmiotami tymi są w szczególności: Policja,

Prokuratura, Sąd, Służba Celna, Izba Wytrzeźwień, Zakłady Opieki Zdrowotnej; Schroniska dla Bezdomnych i inne.

Istnieje także możliwość, że odebrane przedmioty strażnik zwraca osobie kontrolowanej po zakończeniu prowadzenia czynności służbowych np. doprowadzając osobę (zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 7 ustawy o strażach gminnych) do miejsca zamieszkania.

Należy również zauważyć, że przepis § 10 projektu określający czynności wykonywane w ramach kontroli osobistej przygotowano w oparciu o rozwiązania przyjęte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. Nr 141, poz. 1186).

W oparciu o rozwiązania zawarte w ww. rozporządzeniu, uregulowano także kwestie związane z zwracaniem się o pomoc do instytucji państwowych i samorządowych, a także jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej, organizacji społecznych, jak również do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy.

Istotną zmianą w stosunku do treści rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 listopada 2004 r. w sprawie zakresu i sposobu wykonywania przez strażników gminnych (miejskich) niektórych czynności jest wyłączenie kwestii związanych z realizowaniem zadań związanych z obsługą tzw. monitoringu wizyjnego. Z uwagi bowiem na zmianę ustawy o strażach gminnych, polegającą na umożliwieniu strażom, jako formacjom realizowanie tego zadania, kwestia ta będzie uregulowana w odrębnym rozporządzeniu.

W pozostałym zakresie treść rozporządzenia pozostaje niezmieniona w stosunku do obecnie obowiązującego rozporządzenia.

Należy zaznaczyć, iż przedmiotowy dokument został wypracowany przez Zespół do Spraw Współpracy ze Strażami Gminnymi (Miejskimi). Zespół działa jako organ pomocniczy Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, a w jego skład wchodzi oprócz przedstawicieli resortu spraw wewnętrznych i administracji, przedstawiciele samorządu terytorialnego, reprezentujący Związek Miast Polskich oraz Krajową Radę Komendantów Straży Miejskich i Gminnych.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie w dniu 24 grudnia 2009 r., wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o zmianie ustawy o strażach gminnych, ustawy o Policji oraz ustawy – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 97, poz. 803).

Projektowana regulacja nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących

notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedłożenia instytucjom i organom Unii Europejskiej oraz Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Projekt oddziałuje na sytuację straży gminnych, zwłaszcza w zakresie uprawnień dotyczącego dokonywania kontroli osobistej, a także na osoby, które strażnicy będą poddawać określonym w projekcie czynnościom.

2. Konsultacje społeczne

W ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, zgodnie z wymaganiami art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

Projekt przekazano również do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i Fundacji Batorego.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego pozytywnie zaopiniowała projekt.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zgłosił dwie uwagi, które okazały się bezprzedmiotowe, z uwagi na rezygnację przez projektodawców z przepisów, do których się odnosiły. Natomiast Helsińska Fundacja Praw Człowieka i Fundacja Batorego nie zajęły stanowiska.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw, a także rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, a także rozwój regionalny.

